Nᵉʳ 245. Czwartek 27. Października 1853. Rok Gazecie 43.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym kosztuje w prenumeracie: **Bez poczty:** kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. **Z pocztą:** kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Insercya od wiersza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

PRZEGLĄD.

MONARCHYA AUSTRYACKA.

Rzecz urzędowa.

Lwów. 27. paźdz. Dziś wyjdzie i będzie rozesłany z c. k. galicyjskiej drukarni rządowej oddział pierwszy część XXV. dziennika rządowego dla kraju koronnego Galicyi.

Oddział ten zawiera pod

Nr. 111. Rozporządzenie ministerstwa finansów z 8. lutego 1853 o zakresie prawa ubóstwa w postępowaniu spornem, tudzież o pokryciu gotowych wydatków połączonych z ustanowieniem kurateli nad obłąkanemi lub głupkowatemi, lub z przedłużeniem opieki nad osobami pełnoletniemi, nieposiadającemi majątku.

Nr. 112. Rozporządzenie ministerstw finansów i sprawiedliwości z dnia 12. czerwca 1853, którem sie rozwiązują niektóre wątpliwości wznoszone względem zastósowania rozporządzenia z dnia 2go kwietnia 1852 nr. 86. D. p. P. co do należytości od aktów i poświadczeń notaryalnych w królestwie lombardzko-weneckiem.

Nr. 113. Rozporządzenie ministerstwa finansów z 14. czerwca 1853 o postępowaniu w drodze celnej z rybą zwaną tuńczyk w oliwie.

Nr. 114. Rozporządzenie ministerstwa finansów z 15. czerwca 1853 tyczące się uwolnienia od opłaty świadectw wydanych w skutek egzaminów z nauk w szkołach niższych realnych.

Nr. 115. Rozporządzenie ministeryum finansów z 18. czerwca 1853, mocą którego się stanowi, iż na ugody zawarte przed c. k. władzami policyjnemi i przez nie zatwierdzone, pozwalać należy egzekucyę, tak jak na ugody sądowe w miarę przepisów ustawy sądowej, obowiązującej w szczególnych krajach koronnych.

Nr. 116. Rozporządzenie ministerstwa spraw zewnętrznych z 21go czerwca 1853, o rozciągnięciu umowy zawartej względem wolnego wzajemnego wyprowadzania majątku między Austryą a Wirtembergiem, także i na wywóz majątku z Węgier, Kroacyi, Slawonii, Siedmiogrodu, Województwa Serbskiego i Banatu Temeskiego, jako i do tychże.

Nr. 117. Rozporządzenie ministerstw wyznań i oświecenia z 21go czerwca 1853, którem obwieszczono w porozumieniu z nadkomendą armii zniesienie „syngelii“.

Nr. 118. Rozporządzenie nadkomendy wojskowej i ministerstw finansów i spraw wewnętrznych z 25. czerwca 1853, o należytościach dla żołnierzy na egzekucyę wysłanych dla ściągnienia stałych podatków.

Sprawy krajowe.

(Nowe postanowienia względem transportu osób i towarów na kolejach żelaznych.)

Wiedeń. 23. paźdz. C. k. ministeryum handlu, przemysłu i budowli publicznych przedsięwzięło dla osiągnienia jednostajności, i rewizyę dotychczasowych postanowień względem transportu osób i towarów na pojedyńczych kolejach żelaznych państwa, i wydało w tym względzie nowe postanowienia, które od dnia 1. listopada 1853 mają moc obowiązującą. Te postanowienia są od dnia 15. b. m. poprzybijane dla powszechnej wiadomości w dworcach kolei żelaznej, oprawne zaś w mniejszym formacie sprzedają się w kasie kolei żelaznej po 7 kr. m. k.

(Ulga w transporcie artykułów przeznaczonych na wystawę w Paryżu. — Rozporządzenia ministeryum finansów. — Wiadomości z Bukaresztu. — Jeneralne zgromadzenie mężów zaufania katol. towarzystw sławiańskich Morawii.)

Wiedeń, 22. paźdz. Wiadomo, że w roku 1855 odbędzie się w Paryżu wystawa przemysłowości i kunsztu. Dla ułatwienia austryackim fabrykantom i artystom nadesłania artykułów, ażeby na tej pod gwarancyą francuskiego rządu urządzonej wystawie godnie był zastąpiony ojczysty kunszt i industrya, pozwoliło c. k. ministerstwo handlu dla odnośnych przedmiotów, jak dalece od izby handlowej i przemysłowej będą uznane za przeznaczone na wystawę, wolny od opłaty transport na austryackich żelaznych kolejach rządowych.

— C. k. austryacki poseł w Petersburgu pan hrabia Mensdorf-Pouilly odjedzie w ciągu przyszłego tygodnia na swą posadę.

— C. k. ministeryum finansów postanowiło w porozumieniu z ministeryum handlu, że zawarte w uwadze do pozycyi 59 celnej taryfy z dnia 6. listopada 1851 uwzględnienie, według którego cło wywozowe od wełny z owiec po dzień ostatni października 1853 zamiast po 50 kr. postanowiono wyjątkowo po pięć krajcarów od cetnara, ma pozostać ciągle w mocy obowiązującej aż do wydania nowej taryfy celnej.

— Wczorajszy dziennik ustaw państwa zawiera ogłoszenie c. k. ministeryum finansów z 15. b. m., którem się na mocy najwyższego upoważnienia zacząwszy od 1. listopada b. r. w Vorarlbergu i w księstwie Liechtenstein zaprowadzają urządzenia związku celnego, tyczące się organizacyi urzędów celnych i straży granicznej z niektóremi odmianami dla próby.

— Według listu z Bukaresztu z 12. b. m. odbyło się w rosyjskich obozach dnia 10. b. m. poświęcenie chorągwi dla wojny i udzielenie błogosławieństwa wojsku, jak to w rosyjskiej armii przed każdą wojną jest w zwyczaju. Wszyscy komenderujący jenerałowie, z wyjątkiem księcia Gorczakowa, opuścili w tym dniu miasto dla udania się do obozu. Dnia 9. b. m. odeszły z Bukaresztu w różne strony ekwipaże mostów ku Dunajowi. W przyległych okolicach Bukaresztu stoi teraz 50.000 Rosyan, jestto liczba, z której można wnosić o masie wojska skoncentrowanego nad Dunajem.

— Dnia 19. otworzono w Bernie trzecie jeneralne zgromadzenie mężów zaufania wszystkich katolickich towarzystw Morawii sławiańskiego języka. Po złożeniu dniem wprzódy legitymacyi, odprawiono o ósmej godzinie rano w kościele OO. Minorytów solenne nabożeństwo, poczem się pierwsze zgromadzenie w król. miejskiej redutowej sali odbyło. Znany jak najzaszczytniej jako kaznodzieja, również jak z popierania sprawy towarzystw katolickich P. Stulz z Pragi, był wezwany do kierowania obradami, i powitał w bardzo treściwy sposób nadzwyczaj liczne zgromadzenie, między którem postrzeżono tak duchowne jak świeckie znakomitości, poczem sekretarz P. Benedykt Kulda odczytał pozdrawiający list najprzewielebniejszego Biskupa z Budyszyna. Następnie zabrał głos P. Soukup, który w popularny sposób rozwinął trudny temat, że prawdziwą wolność, równość i braterstwo nigdy w zabiegach świata, lecz tylko w kościele znaleźć można. Po nim mówiło jeszcze kilku mowców. Dalszy ciąg obrad nastąpił o czwartej godzinie popołudniu. Dzisiaj będzie się odbywać dalsze zgromadzenie w sali redutowej. *(Ll.)*

(Wiadomości z krajów koronnych.)

Istniejące jeszcze dotychczas dystryktowe komisye uwolnienia od ciężarów gruntowych w Lublanie i Weixelburgu ukończą w październiku czynność swoją i będą rozwiązane. Ponieważ wszystkie dystryktowe komisye w księstwie *Krainy* zakończą swoje czynność z końcem b. m., przeto deklaracye w sprawach uwolnienia od namienionych ciężarów, mogą być podawane jeszcze tylko do krajowej komisyi uwolnienia od ciężarów gruntowych w Lublanie.

Zara, 16. paźdz. Wczoraj o piątej godzinie popołudniu zawinęła do tutejszego portu c. k. korweta „*Minerva,*“ na której pokładzie znajdował się Jego cesarzew. Mość najdostojniejszy Arcyksiążę Ferdynand Maxymilian w najlepszem zdrowiu. *(W. Z.)*

(Kurs wiedeński z 26. października.)

Obligacye długu państwa 5% 90 9/16; 4 1/2% 80 1/2; 4% —; 4% z r. 1850. —; wylosowane 3% —; 2 1/2% —. Losy z r. 1834 —; z r. 1839 131 5/8. Wied. miejsko bank. —. Akcye bankowe 1284. Akcye kolei półn. 2185. Glognickiej kolei żelaznej 788 3/4. Odenburgskie —. Budwejskie —. Dunajskiej żeglugi parowej 615. Lloyd. 535. Galic. l. z. w Wiédniu —.

Hiszpania.

(Wiadomości potoczne z Madrytu.)

Madryt, 11. paźdz. Według królewskiego dekretu zmniejszono portoryę listową wewnątrz stolicy na jeden „*Cuarto*“.

Wszyscy nowomianowani gubernatorowie prowincyi udali się stósownie do nadesłanego im rozkazu na swoje stanowiska.

Marszałek Narvaez powróci w końcu miesiąca listopada do Hiszpanii, a tymczasem pozostanie w Paryżu.

Dekretem rozporządzono, ażeby osądzonym policzono połowę czasu, który aż do ogłoszenia wyroku w więzieniu odsiedzieli.

(W. Z.)

Anglia.

(Audyencya lorda Aberdeen u J. M. królowej. — Powrót ministra do stolicy.)

Londyn, 17. paźdz. Lord Aberdeen miał przedwczoraj, to jest na drugi dzień po przybyciu dworu do Windsoru, prywatną audyencyę u Jej Mości królowej. Równocześnie był turecki poseł u lorda Clarendon w zagranicznym urzędzie. Książę Newcastle jest już od piątku w Londynie, wszyscy ministrowie znajdują się albo w stolicy albo też w pobliżu, i tak lord Aberdeen w Blackheath (Greenvich), lord John Russell w Richmondpark, a lord Palmerston w Broadlands. *(W. Z.)*

(Przedstawienie towarzystwa londyńskich armatorów okrętowych do lorda Clarendon.)

Dziennik *Standard* donosi: Prezydent i sekretarz towarzystwa londyńskich armatorów okrętowych podali do lorda Clarendon przedstawienie względem położenia, w jakiemby się znajdowało towarzystwo, gdyby Rosyi wypowiedziano wojnę. Między innemi powiadają: „Liczba okrętów znajdujących się tylko z naszego portu na morzu bałtyckiem i czarnem ma w ogółowej wartości przynajmniej 5—600.000 funt. sztr. Następnie zapytują, czyli towarzystwo armatorów niemożeby być wcześniej zawiadomionem o rozpoczęciu kroków nieprzyjacielskich i czyli lord Clarendon obecny stan rzeczy uważa za tak krytyczny i prawdopodobieństwo wojny zadość wielkie, izby sądził, że już niewypada wysełać okrętów handlowych do Rosyi. Wkońcu zapytują, czyli okręta pojmane przez nieprzyjaciela, a odebrane mu znowu przez flotę wojenną, zostaną zwrócone właścicielom bez nadzwyczajnej opłaty premiów oficerom okrętów wojennych, które je odebrały nieprzyjacielowi. *(A. B. W. Z.)*

(Rosyjskie okręta wojenne.)

Dwa rosyjskie okręta wojenne „Aurora“, fregata o 48 działach i korweta „Navarino“ o 22 działach stanęły na wysokości morskiej Spithead i zarzuciły tam kotwice. Fregata odpłynąć ma na cichy ocean, korweta zaś do Kamczatki, obydwa te okręta mają uzbrojenia swoje uzupełnić w Portsmouth. Chcąc otrzymać pozwolenie zawinięcia do tego portu udały się w tej mierze z prośbą do komendanta en chef, lecz otrzymały grzeczną odpowiedź, że prośbę swoją podać mają do posła rosyjskiego w Londynie, który wręczy ją ministerstwu spraw wewnętrznych, a ten znów do admiralicyi odeszle. Jest-to wprawdzie procedura urzędownie przepisana w takich wypadkach, mimo-to jednak rzeczą wiadomą, że roku zeszłego chciała jedna fregata rosyjska śród podobnych okoliczności zawinąć do portu w Portsmouth i otrzymała bez żadnej trudności pozwolenie w tej mierze od tyczącego się komendanta, a nadto dodano jej jeszcze i statek rządowy do pomocy. Trzeci znów do Kamczatki przeznaczony rosyjski okręt wojenny bryg „Niemen“, który miał zawinąć do Portsmouth, rozbił się 5go b. m. na wysokości latarni morskiej Winga. Załoga wszakże ocalała. *(A. B. W. Z.)*

(Wiadomości z Przylądka.)

Londyn, 16. paźdz. Wiadomości z Przylądka z 6. sierpnia donoszą, że na granicy panował zupełny spokój. Na mocy sprawozdania komisyi, zajmującej się rozpoznaniem udziału Hotentotów w powstaniu Kafrów, skazano 160 hotentockich, takzwanych erfholderów na utratę gruntów. W mieście Przylądka zajmują się wyborami do nowego kolonialnego parlamentu. *(W. Z.)*

Francya.

(Ogłoszenie urzędowe w „Monitorze“.)

Monitor urzędowy zawiera następujące ogłoszenie: „Ponieważ zagraniczni koloniści, koncesyonaryusze gruntów albo prości robotnicy częstokroć przybywają do Algieryi tak pozbawieni wszelkich środków, że nawet tak długo aż dopóki nieznajdą roboty, utrzymać się niemogą, przeto uchwalił minister wojny pod dniem 28. września, że certyfikaty pozwolenia na bezpłatny przewóz do Algieryi także i nadal wydawane być mają cudzoziemcom na podstawie zaświadczeń ze strony ich władz miejscowych, że jednak te certyfikaty przez intendantów wojskowych w Marsylii i Cette tylko wtedy mają być uznane za ważne, gdy posiadający poprzednio wykaże pewne sumy, których najmniejsza ilość ustanowiona jest w następujący sposób: dla przyszłych koncesyonaryuszów 2000 fr., dla robotników z rodziną 400 fr.; dla bezżennych robotników 100 fr. Intendanci wojskowi wydawać będą familiom koncesyonaryuszów świadectwa potwierdzające, wykazane przez nich sumy i w miarę tych świadectw oznaczać będzie administracya algierska stosowne dla każdej familii koncesye. Ponieważ wiadomo z doświadczenia, że założenie folwarku w przecięciu kosztuje 250 do 300 fr. na jeden hektar, przeto się opiera władza miejscowa na tej podstawie przy wydzielaniu gruntów.“ *(W. Z.)*

(Dochody z niestałych podatków w wrześniu r. b. — Przybycie adjutanta Omera Baszy. — Sprostowanie.)

Według wykazów ogłoszonych w *Monitorze* wynosiły niestałe podatki i dochody w wrześniu r. b. blisko 8 milionów franków więcej niż w wrześniu 1852; na trzeci kwartał r. 1853 okazuje się w porównaniu z tym samym kwartałem r. 1852 przewyżka w sumie 17 milionów, a na pierwsze trzy kwartały r. 1853 w porównaniu z r. 1852 przewyżka 39 mil. fr. Skutkiem tego pomnożenia dochodów jest, że wydatki z roku 1853 pomimo otwartych nadzwyczajnych kredytów zupełnie mogły być pokryte.

Rozmaite wiadomości.

Podczas gdy w Europie zabiera się na wojnę, zajmują się w Ameryce przedsiębierstwami ważnemi dla całego ucywilizowanego świata. Właśnie zawarto kontrakt między towarzystwem kolei Tehuantepec i panami James Sykes i kompanią w Anglii względem dostawy potrzebnego materyału i wybudowania kolei drewnianej i żelaznej w Tehuantepec. Kolej drewniana poczyna się od Suchil, gdzie rzeka Coalzacoalcos jest już spławną, i ciągnąć się ma aż do Dentosabaj, nad cichym oceanem. Kolej zaś żelazna wychodzi z pod Minatilla o 20 niemal mil od ujścia rzeki Coalzacoalcos, i dójdzie również aż do Dentosabaj. Długość jej przeto wynosić będzie 166 mil, i ukończona być ma w przeciągu lat czterech. Przedsiębierstwo to jest ważne dla stosunków Australii do Europy. Im bliżej zetknie się Australia z Europą, tem też i większa wartość świata nowego. Dziś już nikt o tem nie wątpi, że za pomocą lepszych paropływów można będzie odbyć podróż z zachodnich wybrzeży Irlandyi do Halifax w przeciągu dni ośmiu. Wielką i najgłówniejszą kolej żelazną z Halifax do Detroit nad jeziorem Michigan (400 mil długości) zakontraktowali już słynni przedsiębiercy budowli Jackson, Peto, Brassey i Betto, a za pomocą subskrybowanych 11 milionów kapitału zostającego pod kontrolą angielską pójdzie ta budowa spiesznie i w należytym porządku. Pomieniona kolej żelazna połączy północne i południowe brzegi rzeki św. Wawrzyńca, a dla urzeczywistnienia tej komunikacyi położą według planu Steffensona dwumilowej długości most tubowy pod Montreal. Cała wielka linia kolei żelaznej z Detroit — kończyny wielkiej kolei kanadyjskiej — aż do zatoki mexykańskiej, skończona ma być także w jak najkrótszym czasie. Stanie więc w Ameryce niezadługo najkrótsza i najwygodniejsza droga dla komunikacyi Europy z Australią. — Łatwo już wtenczas dostać się można będzie na zachodnie wybrzeża Ameryki, a to cieśniną Tehuantepec; podróżni europejscy udając się do Australii nie potrzebują odbywać równie uciążliwej jak i niebezpiecznej drogi około przylądka lub na Egipt i morzem czerwonem przez Indye. Miasto tego przebywszy ocean atlantycki minęliby spiesznie angielsko-amerykańskie prowincye, dotarliby środkiem państw Stanów zjednoczonych i doliną Missisipi do zatoki mexykańskiej, i nową koleją żelazną przebyliby cieśninę Tehuantepec. Ztamtąd można już w kilku dniach dostać się okrętem do Australii. Dziś wydaje się to prawie bajecznie, a jednakże najdalej za 5 lat będzie rzeczywistością. Trudno też, ażeby przedsiębierczy duch człowieczy mógł już kiedykolwiek lepszą drogę wymyśleć. Lecz nie sama tylko Europa z Australią odniosłyby ztąd nieobliczone korzyści, bowiem całemu światu, a przedewszystkiem Kalifornii nastręczyłaby się zyskowna i wygodna komunikacya. Jakoż wszyscy amerykańscy i angielscy inżynierowie zgadzają się w tem, że lepszej drogi jak wspomniona dla połączenia zachodniej Europy z zachodniem wybrzeżem Ameryki, niepodobna-by urządzić w sposób tak powszechnie dogodny i korzystny.

Jeden z najdawniejszych dzienników medycynalnych: „Gazette des hôpitaux“ otrzymał niedawno dotacyę niesłychaną w dziejach dziennikarstwa. Pewien lekarz szpitalów Paryzkich obdarzył ten dziennik, czyli raczej umiejętność i kolegów swoich roczną sumą 10 000 franków. Akt dotacyi tak opiewa: „Daruję „Gazecie des hôpitaux“ sumę 10.000 franków. Dopóki żyć będę, będziecie tę sumę rocznie pobierać i spodziewam się nawet, że ją wam po śmierci mojej nazawsze będę mógł zabezpieczyć. Z darem tym łączę dwa warunki: Nazwisko moje zachowacie w najściślejszej tajemnicy, a sumy te używać macie w sposób następujący: 3000 franków przeznaczam dla autora pożytecznych artykułów wartości praktycznej w gazecie umieszczanych. Dopóki siły moje pozwolą, zastrzegam sobie za pomocą waszą podział tej sumy 3000 franków. Resztę 7000 franków użyjecie na uzupełnienie abonamentu tych kolegów moich, którzy z jakiegokolwiek powodu mierną tylko kwotę wydawać mogą na trzymanie dzienników. Dopóki więc ten fundusz 7000 franków nie będzie wyczerpany, macie gazetę waszą posełać każdemu z moich kolegów lub uczniowi medycyny w trzecim roku, który żądając gazety oświadcza niemożność zapłacenia całej ceny abonamentu. Jeźli powie, że może tylko 20, 15 lub 10 franków zapłacić, to macie

Dziennik *Patrie* donosi o przybyciu adjutanta Omer Baszy, który ma mieć specyalną misyę do Paryża i Londynu. Ten sam dziennik oświadcza, że wiadomość podana przez niektóre dzienniki o wysłaniu z Tulonu 1800 majtków dla wzmocnienia eskadry w Lewancie jest bezzasadna; fregata parowa „Labrador" odpłynęło wprawdzie 746 majtków dla eskadry morza śródziemnego, ale tylko na miejsce równej liczby majtków, którzy za urlopem mają powrócić do Francyi. *(W. Z.)*

Niemce.

(Negocyacye handlowe. — Sprostowanie.)

Berlin, 19. paźdz. Na przyszły tydzień rozpoczną się między austryackimi i pruskimi komisarzami negocyacye przewidziane w prusko-austryackim traktacie handlowym. Ze strony pruskiej przeznaczono do tych negocyacyi tajnego radzcę finansowego Dach i dla tej też przyczyny nieobjął nowej swej posady dyrektora podatkowego w nadreńskiej prowincyi.

Spen. Ztg. pisze: „Niektóre dzienniki donosiły, że na wypadek wojny między Rosyą i Turcyą postanowił rząd pruski odwołać wszystkich instruktorów pruskich z armii tureckiej, chcąc i w tym względzie zachować zupełna neutralność. Jakoż nastąpiłoby to zapewne, gdyby pruscy oficerowie zostawali w podobnych usługach u Porty. Dowiadujemy się bowiem, że wszyscy teraźniejsi instruktorowie wstępując do armii tureckiej przestali być poddanymi pruskimi, i tylko jeden oficer, któremu artylerya turecka zawdzięcza swoją organizacyę, zastrzegł sobie powrót do armii pruskiej. *(A. B. W. Z.)*

(Festyny na cześć Jego Mości Cesarza Austryi.)

Mnichów, 17. paźdz. Wczoraj odbyła się jaknajświetniej wielka parada na cześć Cesarza Jego Mości. O dziesiątej godzinie zajęły wszystkie wojska przepisane stanowisko, a to w trzech zastępach. Pierwszy zastęp stanowiła piechota, drugi artylerya, a trzeci konnica. Przepyszne wojskowe widowisko, któremu sprzyjała najpiękniejsza pogoda, zwabiło niezliczoną masę widzów z miasta i z przyległych okolic, i zakończyło się około pierwszej godziny z południa.

Na wyprawionym wczoraj przez króla Jego Mości w sali bitew król. rezydencyi wojskowym bankiecie na cześć Cesarza Jego Mości, znajdowali się oprócz najwyższych osób królewskiego dworu, wysoka jeneralicya, równie jak sztabowi oficerowie załogi stolicy. Na przybycie Cesarza Jego Mości czekali Ich Moście Król i Królowa, tudzież książęta i księżniczki w apartamentach Triera.

Trzecim festynem wczorajszego dnia na cześć Cesarza Jego Mości było przedstawienie w królewskim nadwornym teatrze. Rzęsisto oświetlona sala była we wszystkich swych częściach przepełniona, wszystkie osoby były w świetnych ubiorach, damy w lożach w najbogatszych i najgustowniejszych strojach, a kawalerowie w ubiorach galowych. Tysiączny okrzyk radości rozległ się ze wszystkich stron sali, gdy Cesarz Jego Mość z najdostojniejszą Swą Narzeczoną i dostojnymi jej Rodzicami wystąpił w cesarskiej loży.

W ciągu dzisiejszego dnia zwiedził Cesarz Jego Mość najgłówniejsze osobliwości stolicy, jak to królewską szmelcarnię, tudzież pomnik „Bawarya" w pracowni Schwanthalera.

Dzisiaj była uczta familijna u Jego Mości Króla Ludwika, a wieczorem wielki bal u dworu.

(Zakaz zakupywania kartofli na pędzenie wódki.)

Darmstadt. Według ogłoszenia ministerstwa spraw wewnętrznych zakazano aż do dalszych rozkazów zakupywanie ziemniaków na pędzenie wódki, równie jak na fabrykacyę krochmalu, pod kara od 2 do 5r., którą w razie kontrawencyi będzie musiał zapłacić kupujący, za każdy kupiony korzec (Malter). Zakaz ten wejdzie natychmiast w moc obowiązującą po ogłoszeniu go przez obwodowe rady Wielkiego Księztwa.

(Zwołanie sejmu w Szwerynie.)

Szwerin, 15. paźdz. *Nordd. Courier* zawiera zwołanie sejmu w następujących słowach:

Podajemy wam niniejszem do wiadomości, żeśmy postanowili odbyć powszechny Sejm w Naszem mieście Sternberg, i kazali go otworzyć dnia 16. przyszłego miesiąca listopada, na który was przeto najłaskawiej zapraszamy żądając, ażebyście tam wieczorem wpoprzód, to jest dnia 15. listopada osobiście przybyli, i po należytem zgłoszeniu się, wysłuchali nazajutrz mających się w Naszem imieniu publikować propozycyi sejmowych, znajdowali się na mających się odbyć w tej mierze obradach i konkluzyach i bez ważnych przyczyn nieoddalali się przed zakończeniem sejmu.

Możecie więc na ten sejm przybyć albo nie, na wszelki sposób będziecie obowiązani do wszystkiego, co na nim będzie uchwalone, równie jak wszyscy inni wierni Nasi mieszkańcy i poddani.

Taka jest Nasza najłaskawsza wola i zdanie. — Dano z Naszego ministeryum państwa, Schwerin dnia 15go paźdz. 1853.

Fryderyk Franciszek.

Hrabia Bülow. Schröter. Brock. *(W. Z.)*

Szwecya.

(Wezwanie ministra angielskiego do Londynu.)

Sztokholm, 12. paźdz. Urzędowy dziennik „*Post och Inrikes Tidningar*" donosi w wczorajszym numerze: Angielski minister przy tutejszym dworze Sir Edmund Lyons otrzymał przeszłego

---

polegać na tej pojedyńczej deklaracyi jego; mam bowiem zanadto wielkie zaufanie w lojalność kolegów moich, ażebym się obawiał nadużycia tej ulgi z ich strony, i spodziewam się, że zechcą ile możności jak najkróciej z niej korzystać, izby także młodsi i mniej zamożni pożytek ztąd mieć mogli.

Bawiący od roku 1849 w Frankfurcie n. M. weteran umiejętności, tajny radzca prof. Fryderyk *Tiedemann* z Heidelberga uporządkował niedawno zbierane od lat 50 ze źródeł autentycznych wiadomości o roślinie, będącej poniekąd w ścisłym związku z jego dawniejszemi studyami fizyologicznemi. Pod tytułem: „Historya tytoniu i innych podobnych środków" wydał właśnie nakładem H. L. Brämer'a ozdobione rysunkami dzieło, ciekawe równie dla badacza starożytności i ethnographa, jakoteż dla naturalisty i ekonoma politycznego. Już Schölzer dziwił się bardzo, że zwyczaju rozszerzonego więcej jak noszenie sukień i pożywanie chleba nikt dotychczas nie przedstawił według źródeł historycznych, a jakże znacznie podniosła się odtąd ważność tytoniu pod względem chemicznym i nacyonalno-ekonomicznym! Kamienne fajki znalezione w mogiłach Indyan Ameryki północnej, o których wieku świadczą rosnące nad niemi drzewa kolosalnej grubości, są to ważne zabytki i pomniki, z których wnosić można o postaci ludzkich i źwierzęcych mieszkańców kraju, równie jak o toku rozszerzenia się zwyczaju palenia tytoniu.

Jeden z synów księcia Salm-Reifferscheidt, książę Leopold, który potąd był oficerem w wojsku austryackiem, wstąpił jako nowicyusz do klasztoru księży Jezuitów w Gorheim pod Sigmaringen.

Do kanału nilowego pod Damiat (w Egipcie) naszło bardzo dużo wody morskiej, która wyzoliła prawie całkiem zielony siew ryżowy.

Klasztor księży Kartuzów we Florencyi był niegdyś w posiadaniu szacownego rękopisu, zawierającego opisanie niewoli Piusa VI. Później dostało się to pismo w ręce pewnego Paglioncelli, od którego nabył je papież teraźniejszy, i kazał w archywie watykańskim przechować.

Dochody miasta Petersburga wynoszą teraz czwartą część z ogólnej sumy wszystkich miast rosyjskich. Roku 1797, dwanaście lat po promulgacyi porządku municypalnego, którym po raz pierwszy oznaczono źródła przychodu i rubryki wydatków, miało miasto 36.000 rubli rocznego dochodu, a dziś już ma przeszło 2 miliony. — Roku 1853 zawierał budżet pomienionego miasta następujące rubryki: Dochód 2,112.332 rubli 96 kopijek. — Rozchód 2,097.505 rubli 93 kopijek. — Nadzwyżka 14.827 rubli 3 kopiek. Roku 1853 wydano: *a)* na potrzeby zwierzchności jurydycznych i municypalnych 673.283 rubli; *b)* na opłacenie czynszów za lokal dla tych urzędów 104.043 rubli; *c)* na upiększenie miasta (nie licząc w to większych budowli) 214.713 rubli; *d)* wydatki kwaterunkowe i na inne wydatki dla wojska 220.463 rubli; *e)* na utrzymanie publicznych zakładów naukowych i szpitalów 222.839 rubli; *f)* na roboty publiczne 430.941 rubli. — Źródła dochodów: *a)* dochód z własności komunalnych 215.521 rubli; *b)* podatek osobisty 863.153 rubli; *c)* podatek od trudniących się przemysłem 596.182 rubli; *d)* podatki stałe 192.991 rubli. Oprócz tego ma Petersburg 586.287 rubli kapitału, a 922.392 rubli długów.

Malarz portretowy w Tyrolu, p. Wawrzyniec Mohrherr, wynalazł rodzaj ogniotrwałych szkatułek rozmaitej wielkości z drzewa lub masy papierowej, a to za pomocą osobnej kompozycyi nakładanej na kompaturę lub drzewo w grubości półcalowej. Dnia 28go września odbyła się próba w tej mierze w przytomności pana namiestnika, i powiodła się jak najpomyślniej. P. Mohrherr włożywszy bowiem do dwóch takich szkatułek zwoje papieru, ogarnął je rozpalonemi węglami, których żar podsycano aż do prysku mieszkiem przeszło przez pół godziny. Następnie wyjęto szkatułki z ognia, a po ich otworzeniu okazało się, że papiery w obydwóch dobrze się zachowały, i tylko w jednej nieco pożółkły.

piątku (7.) od swego rządu rozkaz przybycia do Londynu, i odpłynał dziś o jedenastej godzinie rano paropływem „*Nordstjernan*“ do Szczecina. *(W. Z.)*

Turcya.

(Wiadomości o sprawie tureckiej. — Wybór nowego Patryarchy. — Armia turecka. — Zamierzony zakaz wywozu zboża.)

Konstantynopol, 10. paźdz. Według listów pisanych do gazety tryestyńskiej i „Oss. Triest.“ mają floty francuska i angielska przebyć wkrótce Dardanelle, a tymczasem stanąć na kotwicach w Gallipoli. Zresztą postanowić miał Sułtan na ten wypadek, gdyby odpowiedź księcia Gorczakowa względem opuszczenia księztw naddunajskich wypadła wbrew żądaniu w. Porty, wezwać floty połączone do przejścia Dardanellów. Jakoż lord Redcliffe nietylko zgadza się zupełnie z tem postanowieniem, lecz nadto przyrzekł w. Porcie, że je popierać będzie w nocie do zastępców reszty mocarstw europejskich. Posłowie zajmują się w ogóle sprawą tą bardzo gorliwie; przyjmują i wysełają ciągle kuryerów, odbywają tak pomiędzy sobą jak i z Reszydem Baszą częste konferencye, a rada ministeryalna codzień się prawie zgromadza. Tefik Basza, członek rady wojennej, udał się jako kuryer do Szumli dla przewiezienia instrukcyi Omerowi Baszy. Jak słychać, odjeżdża do obozu i Rifaat Basza, prezydent rady ministeryalnej.

Wybór nowego Patryarchy greckiego w Konstantynopolu odbył się z ceremonią zwykłą 6. b. m., i padł na zalecenie Patryarchy jerozolimskiego na księdza Antimos, który niezwłocznie udał się z wielką wystawnością do cesarskiego pałacu dla złożenia hołdu Sułtanowi. Wielki Sułtan przyjął go bardzo łaskawie i upewniał, że nadane ze strony rządu swobody mieszkańcom chrześciańskim będą ściśle dotrzymane, lecz że się oraz spodziewa, że również i nowo wybrany Patryarcha popierać będzie ze wszystkich sił zamiary i interesa swego monarchy. Ksiądz Antimos udał się następnie i znów konno do Porty, gdzie z rąk Reszyda Baszy otrzymał inwestyturę.

Gazeta tryestyńska donosi dalej: „Spieszny wybór nowego Patryarchy greckiego ma także polityczne znaczenie. Innych dwóch przez synod wybranych kandydatów nie przyjęło wyboru śród tak zawikłanych stosunków. Jeden tylko Patryarcha Antymos wystąpił jako kandydat i przyjął mianowanie. Porta potwierdziła go spiesznie na tej godności, zwłaszcza mając go za przeciwnika Rosyi.

Tutejsza ludność europejska ciągle jeszcze jest tego zdania, że do wojny nie przyjdzie, i wygląda niecierpliwie doniesień w tej mierze z Europy.

Według pomienionej gazety zebrała Turcya najmnie 350.000 wojska, a licząc przynajmniej po 5 piastrów codziennie na utrzymanie każdego żołnierza, wynoszą koszta te $1^1/_2$ miliona codziennie.

Porta zamierza zakazać zupełnie wywóz zboża, jak to już w niektórych prowincyach nastąpiło. W Adalia przyszło już z tej przyczyny do nieporozumień między tamtejszym gubernatorem i angielskim wicekonzulem, p. Purdie, który trudni się handlem tym na wielki rozmiar.

Porta zaręczyła solennie ambasadorom, że w obec przygotowujących się wypadków może ludność chrześciańska w całem państwie tureckiem liczyć na zupełne bezpieczeństwo, i że w tej mierze wydano wszędzie jak najściślejsze polecenia. *(A. B. W. Z.)*

(Artykuł dziennika „Journal de Constantinople“ w sprawie tureckiej.)

Konstantynopol, 12go paźdz. Ostatni numer dziennika „*Journal de Constantinople*“ z dnia 9. b. m. zawiera znany wojenny manifest Porty i do tego wstępny artykuł, w którym wprawdzie z bardzo jednostronnego stanowiska usiłuje udowodnić prawność a nawet stosowność zamierzonej wojny. W tym samym numerze tego dziennika jest drugi artykuł z napisem:

„Refutacya motywów, które ogłosiła Rosya ażeby usprawiedliwić swoje wzbranianie się przyjęcia modyfikacyi poczynionych przez wys. Portę w nocie wiedeńskiej.“ Ten artykuł odnosi się do znanej już a w dzienniku „*Journal de Constantinople*“ również dosłownie przedrukowanej noty hrabiego Nesselrode do cesarsko-rosyjskiego ambasadora w Wiedniu. Domniemana refutacya opiera się głównie na twierdzeniu, że owe modyfikacye były tem niezbędniejsze w interesie udzielności i godności wys. Porty, zwłaszcza, że nota wiedeńska jakoby zgadzająca się co do głównej treści zupełnie z Senedem księcia Meńżykowa, owe interesa narażała na niebezpieczeństwo. Bez względu na jednozgodne zdanie czterech mocarstw pośredniczących, że nota wiedeńska niezawierała żadnego ubliżenia prawom udzielności Porty, kończy artykuł inwektywami przeciw Rosyi i odwołaniem się do kilku głosów dziennikarskich przychylnych sprawie Porty. — W ciągu przeszłego tygodnia przybyło kilku kuryerów z Wiednia i na Wiedeń z depeszami dla reprezentantów czterech wielkich mocarstw, którzy się po otrzymaniu tych depeszy zgromadzili i po kolei z Reszyd Baszą mieli konferencye. — Tefik Basza, członek najwyższej rady wojennej, odpłynął paropływem państwa do Warny, a ztamtąd uda się do Szumli. Wiese on, jak donosi półurzędowy dziennik, instrukcye rządu tureckiego dla Omer Baszy względem przyszłego zachowania się w obec rosyjskich wojsk okupacyjnych po wypowiedzeniu wojny. Także Rifaat Basza, prezydent rady wojskowej gwardyi cesarskiej i Hassan Basza wybierali się do obozu w Szumli. *(L. k. a.)*

Doniesienia z ostatniej poczty.

Tryest. 24go paźdz. Najnowsza poczta zamorska zawiera wiadomości z Bombay aż do 28. z. m. W północno-zachodnich prowincyach wzmaga się obawa względem tegorocznego zbioru pszenicy. Wiadomości z Chin sprzeciwiają się jedne drugim, 180 żagli cesarskich zebrało się pod Amoy dla rozprószenia towarzystwa Triad. Insurgenci mieli ofiarować Cesarzowi posadę wicekróla w prowincyach północnych, zaco on skazał natychmiast dwóch wysłańców na śmierć.

Paryż, 23. paźdz. Cesarz zostanie w Compiegne aż do 26. b. m. Rozeszła się wczoraj pogłoska na giełdzie, że Rosya wydała energiczny manifest wojenny. *(L. k. a.)*

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe Lwowskie.)

Lwów, 26. paźdz. Na naszym dzisiejszym targu sprzedawano korzec pszenicy po 19r.41k.; żyta 15r.26k.; jęczmienia 11r.28k.; owsa 7r.8k ; hreczki 12r.18k.; kartofli 7r.26k.; — cetnar siana po 2r.30k.; okłotów po 1r.18k.; — sąg drzewa bukowego po 25r., sosnowego po 18r.45k. w. wied. — Ceny drobiazgowej sprzedaży bez odmiany.

(Ceny targowe w obwodzie Żółkiewskim.)

Żółkiew. 18. paźdz. W pierwszej połowie b. m. płacono na targach w Bełzie, Krystynopolu, Lubaczowie, Rawie i Żółkwi w przecięciu za korzec pszenicy 7r.30k.—7r.24k.—8r.48k.—8r.24k.—8r.; żyta 5r.36k.—5r.48k.—7r.30k.—6r.12k.—6r.28k.; jęczmienia 0—5r.—6r.—5r.—5r.; owsa 3r.—2r.24k.—4r.—3r.—2r.50k.; hreczki 5r.—4r.48k.—0—5r.18k.—5r.; kartofli 2r.12k.—2r.48k.—4r.—2r.—2r.32k. Cetnar siana kosztował 1r.—0—1r.16k.—1r.—58k. Sąg drzewa twardego 5r.—3r.30k.—6r.—6r.—7r., miękkiego 4r.—3r.12k.—5r.—4r.—5r.36k. Funt mięsa wołowego sprzedawano po $3^1/_5$k.—$3^1/_5$k.—$3^1/_5$k.—$3^2/_5$k.—$3^3/_5$k. i garniec okowity po 1r.12k.—1r.2k.—1r.20k.—1r.12k.—1r.25k. mon. konw.

Kurs lwowski.

Dnia 26. października.		gotówką		towarem	
		złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	m. k.	5	14	5	18
Dukat cesarski	„ „	5	19	5	23
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	9	18	9	22
Rubel srebrny rosyjski	„ „	1	48	1	49
Talar pruski	„ „	1	40	1	42
Polski kurant i pięciozłotówka	„ „	1	20	1	21
Galicyjskie listy zastawne za 100 złr.	„ „	91	24	91	37

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 26. października 1853.		złr.	kr.
Kupiono prócz kuponów 100 po	m. k.	—	—
Przedano „ „ 100 po	„ „	—	—
Dawano „ „ za 100	„ „	91	18
Żądano „ „ za 100	„ „	91	48

(Kurs wekslowy wiedeński z 26 października.)

Amsterdam l. 2. m. —. Augsburg $114^3/_8$ 3. m. Genua — l. 2. m. Frankfurt $113^3/_4$ p. 2. m. Hamburg $85^1/_4$ l. 2. m. Liwurna $112^3/_4$. p. 2. m. Londyn 11.10. l. 3. m. Medyolan $112^7/_8$. Marsylia — l. Paryż $134^1/_2$ l. Bukareszt —. Konstantynopol —. Agio duk. ces. —. Pożyczka z r. 1851 5% lit. A. —. lit. B. —. Lomb. —. Pożyczka z roku 1852 —. Oblig. indemn. —.

(Kurs pieniężny na giełdzie wied. d. 24. października o pół. do 2. popołudniu.)

Ces. dukatów stęplowanych agio $18^3/_4$. Ces. dukatów obrączkowych agio $18^1/_4$. Ros. imperyały 9.12 Srebra agio $13^3/_8$ gotówką.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 26. października.

Ks. Lubomirski Adam, z Krakowca. — PP. Onyszkiewicz Fortunat, z Borusowa.— Szczepański Tadeusz, z Czajkowiec. — Głogowski Artur, z Bojańca.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 26. października.

JEx. Hr. Mier Feliks, c. k. szambelan, do Witkowa. — Br. Lederer Karol, do Krakowa. — PP. Bredt Teodor, pruski radca rząd., do Krakowa. — Laszowski Mikołaj, c. k. porucznik, do Kopeczyniec. — Ilasiewicz Tytus, c. k. porucznik, do Czerniowiec.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 26. października.

Pora	Barometr w mierze wied. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Średni stan temperatury do g. 6 zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6 god. zran.	28" 1''' 8''''	+ 4°	+ 12°	połud.-wsch.₀	pogoda
2 god. pop.	28 1 6	+ 12°	+ 4°	„	„
10 god. wie.	28 1 4	+ 7°		„	„

TEATR.

Dziś: Opera niem.: „**Prorok.**“
Jutro: na dochód JPanny Kasprzyckiej dramat polski: „**Wychowanki z St. Cyr.**“

Główny Redaktor ***M. Szrzeniawa Sartyni.***

Z c. k. galic. drukarni rządowej.